Rygos miesto šilingas. Būsimos automobilių stovėjimo aikštelės vietoje nukasus viršutinę kultūrinio sluoksnio dalį, datuojamą XX a., atlikti žvalgymai kasant tranšėjas lietaus kanalizacijai ir elektros kabeliams. Iš pradžių mechanizuotai iškasta 46 m ilgio, 80 cm pločio lietaus kanalizacijos tranšėja iki 0,7–1,2 m gylio. Ją žvalgant aptikta XX a. datuojamų radinių.

Didžiosios Rinkos Sq. 5

In 2018, an evaluation (three test pits totalling 6 m²) was conducted on the plot at Didžiosios Rinkos Sq. 5, Kėdainiai (Fig. 1). A 1.4–2.65 m thick cultural layer was found in the test pits (Fig. 2). Layers destroyed in the second half of the 20th century were discovered in the N part; a cultural layer dating to the 18th – early 20th century and containing isolated 17th–18th-century finds was discovered under part of the upper cultural layer from the second half of the 20th century (to a depth of 0.6–1.2 m from the present ground's surface) in the S and central parts of the utility trench. After the excavation of the test pits, the parking lot construction work was monitored in a 1030 m² area, resulting in the discovery of a 20th-century cultural layer containing isolated 17th–19th-century finds.

Vytautas Juškaitis

Josvainių gatvė 5A

2018 m. Kėdainių mieste, sklype Josvainių g. 5A, prieš vykdant automobilių stovėjimo aikštelės statybos darbus atlikti žvalgomieji tyrinėjimai ir archeologiniai žvalgymai (1 pav.). Iki šiol artimoje šio sklypo aplinkoje tyrimai nevykdyti. Apie 100 m į Š nuo tyrimų vietos 1999 m. tyrimus atliko A. Juknevičius. Ištirtos 9 perkasos, kurių bendras plotas 158 m². Aptiktas iki 2,1 m storio kultūrinis sluoksnis su XV–XX a. datuojamais radiniais (*LIIR*, f. 1, b. 3437).

Tiriama sklypo dalis yra Kėdainių senojo miesto vietos archeologinės vietovės centrinėje dalyje, vidiniame kieme. Sklypas, kuriame vykdyti tyrimai, beveik stačiakampio formos, orientuotas ŠV–PR kryptimi, 50x24 m dydžio (apie 1150 m²).

Iš pradžių atlikti žvalgomieji tyrinėjimai, kurių metu ištirti 7 šurfai (15 m²). 6 šurfai išdėstyti tolygiai po visą sklypą, o vienas šurfas – lietaus kanalizacijos vietoje už sklypo ribų, Josvainių g. važiuojamojoje dalyje. Žvalgomųjų tyrinėjimų metu sklype Josvainių g. 5A po XIX–XX a. datuojamu kultūriniu sluoksniu, kurio storis 1,05–1,25 m, aptikta įgilintų objektų: duobių ir stulpaviečių su XVII–XVIII a. datuojamais radiniais.

Šurfas 1 tirtas būsimos automobilių stovėjimo aikštelės V dalyje, jis 1,5x1,5 m dydžio. Po velėna aptiktas 60–65 cm storio XX a. pabaiga – XXI a. pradžia datuojamas kultūrinis sluoksnis. Po juo, 65–70 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, aptiktas smulkaus pilko smėlio sluoksnis, kurio storis siekė 45–50 cm. Jame aptikta XVII–XX a. datuojamų radinių: buitinės keramikos šukių, koklių fragmentų. 1,15–1,2 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo įžemis – rusvas molis. Šurfo PV kampe įžemyje atsidengė *duobės 1* kontūras, kurios dydis neaiškus, nes dalis jos tęsiasi už šurfo ribų. Duobės 1 užpildas – smulkus pilkas smėlis. Preparuojant duobę aptikta XVII–XVIII a. datuojamų radinių: buitinės keramikos ir dubeninių koklių šukių, neaiškios paskirties geležinių dirbinių. Padarius pjūvį paaiškėjo, kad duobės 1 dugnas yra 1,45 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Šurfas 5 tirtas būsimos automobilių stovėjimo aikštelės R dalyje, jis 1,5x1,5 m dydžio. Po velėna aptiktas 45–55 cm storio smulkaus šviesiai pilko smėlio sluoksnis su XX a. datuo-

0 20 m

1 pav. Situacijos planas. V. Juškaičio brėž.
Fig. 1. Situation plan.

2 pav. Šurfo 5 Š sienelės pjūvis ir stulpavietės kontūras. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 2. The section of the N wall of Test Pit 5 and the contours of a posthole.

jamais radiniais: buitine keramika, stiklinių butelių šukėmis, gamyklinėmis vinimis ir t. t. Po šiuo sluoksniu aptiktas supiltinis 15–20 cm storio smulkaus rusvo smėlio sluoksnis be radinių. 70–75 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo 30–40 cm storio smulkaus pilko smėlio sluoksnis su XVIII–XIX a. datuojamais radiniais: buitinės keramikos šukėmis, smulkiais plytų fragmentais. Įžemis, rusvas molis, aptiktas 1,05–1,1 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Jame palei šurfo Š sienelę buvo 35–40 cm skersmens stulpavietės kontūras (2 pav.). Padarius stulpavietės pjūvį paaiškėjo, kad ji įgilinta iki 25 cm. Preparuojant stulpavietę aptiktas XVII a. datuojamas koklio fragmentas, dengtas žalsva glazūra bei augaliniu ornamentu, dubeninio koklio dugnelis ir geležies šlako. Šurfuose 2, 3, 4, 6, 7 rastas XIX–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis. ***Šurfe 2,*** 65 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo smulkaus pilko priesmėlio sluoksnis su XVII–XX a. I puse datuojamais radiniais: buitinės keramikos šukėmis, koklių fragmentais. Taip pat rasta geležies šlako. Įžemis buvo 1,2–1,25 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. ***Šurfe 3*** po asfaltu ir skalda, 20 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas 30–35 cm storio pilko smėlio su griuvenomis sluoksnis, datuojamas XX a. Po juo, 50–55 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, buvo smulkaus pilko smėlio sluoksnis su XIX–XX a. I puse datuojamais radiniais: fajansinių lėkščių šukėmis, geležine skarda, gyvūnų kaulais, geležine kaltine vinimi, smulkiais plytų fragmentais. 1,05–1,1 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo įžemis, rusvas molis. ***Šurfe 4***, 65–70 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas 30–40 cm storio pilko smėlio sluoksnis, datuojamas XIX–XX a. pradžia, bet jame buvo ir ankstesniais laikotarpiais datuojamų radinių: buitinės keramikos šukių, fajansinės lėkštės dugnelis su Rygos fajanso fabriko emblema, grindų plytelės kampas, geležinė vinis, tordiruota vario lydinio viela. ***Šurfuose 6*** ir ***7*** iki pat įžemio tęsėsi 1,5 m storio kultūriniai sluoksniai, datuojami XIX a. II puse – XX a.

Baigus kasti šurfus, vykdant automobilių stovėjimo aikštelės įrengimo darbus ir kasant tranšėją lietaus kanalizacijai, atlikti archeologiniai žvalgymai. Iš viso žvalgytas 1200 m² dydžio plotas. Aptiktas kultūrinis sluoksnis su XX–XXI a. pradžios datuojamais radiniais.

Josvainių St. 5A

In 2018, an evaluation (seven test pits totalling 15 m²) was conducted on the plot at Josvainių St. 5A, Kėdainiai (Fig. 1). A 1.05–1.25 m thick, 19th–20th-century cultural layer was discovered at the site of a future parking lot. Under this layer, 17th–18th-century finds were discovered in the fill of pits and postholes sunk into the sterile soil (Fig. 2).

Vismantas Muralis

Radvilų gatvė 8D

2018 m. gegužės pabaigoje – birželio pradžioje vyko žvalgomieji tyrimai Radvilų g. 8D. Sklypo Š dalyje planuojami statybos darbai, pritaikant erdvę viešam naudojimui. Teritorija patenka į Kėdainių senamiesčio (UK 16074) ir senojo miesto vietos (UK 5148) teritoriją. Tiriamo sklypo teritorija pailga, stačiakampio formos, 50x14,5 m dydžio, orientuota ŠR–PV kryptimi (30–210°). Paviršius sukeltas, aukštesnis už V ir Š dalyje esančią teritoriją. Bendras reljefas gana lygus, nežymiai aukštėja Š ir V kryptimi. Tyrimų vieta apaugusi žole, vietomis matomi buvusio tarybinio pastato kontūrai. Ištuštėjęs sklypas yra svarbioje senųjų Kėdainių vietoje. XIX a. pabaigoje šiame sklype buvo pastatytas Rusijos imperijos kariuomenės įgulos arsenalas, kurio pamatai po žemėmis išlikę iki šiol. Pastatas buvo apie 82,5 m ilgio, apie 12,5 m pločio, vieno aukšto su dvišlaičiu stogu. Vienoje dalyje jo tarpukariu veikė Lietuvos kariuomenės II artilerijos pulko patrankų depas, kitoje įrengtos arklidės. Po II Pasaulinio karo patrankų depas ir arklidės pritaikytos Elektros aparatūros gamyklos galvaninimo ir štampavimo cechams. Pastatas nugriautas praeito šimtmečio pabaigoje, tvarkant Kauno valstybinės mokesčių inspekcijos Kėdainių skyriaus pastato Didžioji g. 17 R prieigas. Rusijos imperijos kareivinių pastatų kompleksas suformuotas didelėje karmelitų vienuolyno valdoje. Ji suformuota XVIII a. viduryje, apjungus 11 miesto gyventojų sklypų, suplanuotų XVI a. pabaigoje tarp Didžiosios ir Arklių (dabar Radvilų) gatvių. Sklypai ir jų savininkai išvardyti 1604, 1624, 1663, 1739 m. miesto inventorių sąrašuose.

2018 m. žvalgomųjų tyrimų metu tirti 6 šurfai, iš viso 18 m² dydžio plotas. Po to šiame sklype, apie 750 m² plote atlikti žvalgymai, nuimant viršutinį iki 25 m storio žemės paviršių iki tarybinio pastato fragmentų. Esant itin sudėtingoms kasimo sąlygoms įžemį pavyko pasiekti trijuose šurfuose (1, 5, 6). ***Šurfe 1*** nuėmus viršutinį betono, žemių sluoksnį, 60–90 cm gylyje nuo žemės paviršiaus fiksuotas 30–60 cm storio XVIII a. pradžia – XIX a. II puse datuojamas sluoksnis. Po juo 1,2–1,3 m gylyje nuo žemės paviršiaus atidengtas 50–70 cm storio XVII a. pradžia – XVII a. II puse datuojamas kultūrinis sluoksnis. Šiame kultūrinio sluoksnio horizonte fiksuotas akmeninis grindinys, koklių fragmentai, buitinė keramika (1 pav.). Rastieji herbinių koklių fragmentai iki šiol Kėdainių archeologinėje medžiagoje nėra minimi. Šurfuose 2–4 atidengti XIX a. Rusijos imperijos kariuomenės įgulos arsenalo pastato vidinės sienos fragmentai, kurie tarybiniu laikotarpiu apmūryti statant cechą (2 pav.). Minėtuose šurfuose įžemis nepasiektas dėl sudėtingų kasimo sąlygų (betonas, smala ir t. t.). Šurfuose 5, 6 fiksuota išorinė arsenalo siena. ***Šurfe 5*** nuėmus 1 m storio be-